

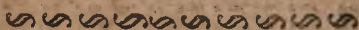

M U Z A
DOBREY MYSLI.

T O M I:

Za pozwoleniem Zwierzchności.

490

Aut prodesse volunt, aut delectare
Poetae. Horat:

Ta twoiey Lutni Mużo mi-
ło-brzmiąca cecha,
Albo z wierśza pożytek, al-
boli uciecha.

Koch: w Księ: 3.

XVII. 1.492

CHUDY LITERAT.

---

*Ktoż się nad tym zadziwi, że wiek ie-
szcze głupi?*

*Rzadko kto czyta Księgi, rzadko ie kto
kupi.*

A coż to, moy uczone-chudy Mo-
ścipanie?

Już to temu dwa roky, jak w lednym
żupanie.

I w ledney kurcie widzę Literackie
boki?

Stawa twoja okryta ziemię y obłoki,
Ze cię miały w kolehce Muzy mle-
kiem poić;

A z niey, widzę, że trudno y sukni
wykroić.

Nle pytam, jak tam twoy stoł y mie-
szkanie ma się?

A

Pe.

Podobno przy gnoiowym blisko gdzieś
Parnacie

Apollo ci swym duchem czczy żołą-
dek puszty.

Szeląga niemasz w wacku, a dłużkow
po uszy.

Z tym wszystkim, pod piśmami twemi
prawy łączą;

Ledwo cię pochwałami ludzie nie za-
męczą;

Zes ozdobą narodu, pszczołka pełna
plonu

Cukrowego, pszczoła, oczko Heli-
konu.

Kwiatek, perła, kanarek, słońce Pol-
skiej ziemi.

Prześtań mię, miły bracie, szarpać
żarty swemi,

Mam dosyc ukarania, wszystkim stracił
marnie,

Zem się na Mecenasy spuścił y Dru-
karze.

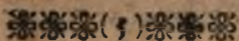
Te ostatni grosz za druk z kalety wy-
gonią,

Tamci dość nadgrodzili, kiedy się po-
kłonią.

Niepokupny dziś rozum: trzeba wszyst-
ko strawić,

Kto

Kto go chce na papierze przed świa-
tem obawić.

Pełno skarg, że się gnuśny Polak pi-
sać leni:

A niemasz, ktoby zciągnął rękę do
kieszni.

Niemasz owych skutecznych ze zło-
ta pobudek:

Więcey szalbierz zyskuie, albo lada
dudek,

Co Pankom nadskakiwa, lub co śmie-
sznie powi:

Bo on za swe rzemieśto podarunki
łowi.

A ty biedny, swe piśma, optaciwszy
druki,

Albo spal, albo rozday gdzie między
nieuki,

Zeby z nich mogła Jmość, gdy przy-
ledzie Jacek

Ze szkoły, czym podłożyć z rozenka-
mi placek.

Wolałbym się był lepiey bawić ma-
ryaszem.

Chodziłbym, jak Pan Pamfil, z opraw-
nym pałaszem:

Kotpakby mi-tyśnię z soboli nakry-
wał,

A ryś z pod brandebury buyny po-
tyfkiwał.

To mi to koszt zyskowny: często w
iedney chwili

Człowiek się pod pieniędzmi ledwo
nie uchyli,

A czego ni wypisze przez rok, ni wy-
czyta,

Jedna mu da fortunę w kartach Fa-
woryta.

Moy zaś bożek Apollo za usługi krwa-
we,

Dał mi w nadgrodeń szkapisko, Pegaza,
włogawe,

Ktory nie z iednym pono, lak się czę-
sto zdarza,

Na popas do Świętego zabłądził Ła-
zarza.

Ostatnie to rzemieńko, co procz sta-
wy kęsa,

Nic nie dale Autorom, ni chleba ni
mieśa,

I żyć każe sposobem prawdziwie u-
czonem;

Wodę łykać, a wiatrem żyć z Cha-
mleonem.

Gdybyś to kupowano Księgi: toby
przecie

Czta.

Człowiek jaką łachmanę zawiesił na
grzbiecie.

Każdy chce darmo zyskać: jużbym
mu ustąpił

Rozumu, byle tylko za papier nie
skąpił.

Lecz w naszym kraju jeszcze ten dzień
nie zaświtał,

Zeby kto w domu pisma pożyteczne
czytał.

Jeden drugiego gani, że czas darmo
trawi.

Mówi Szlachcic; czemu Ksiądz księgą
się nie bawi?

Jemu każe powinność na to się wy-
silać,

By nauką y piśmem zdrowym lud
zasilać.

Jemu za chleb w Ojczyźnie prędlży
y obfity,

Tą przyługą zawdzięczać Rzeczypo-
spolitey.

Alboż mu to o zence z dziećmi my-
śleć trzeba?

A Ksiądz: toć Szlachcic sobie sam
nie robi chleba.

Sto pługow na jednego pasibrzucha
ryje.

Pewnie

Pewnie się on z dobro pospolite bli-
ie?

Nie uziębnie na mrozie, na deszczu
nie zmoknie,

Sledzi w zimie przy ogniu, a w lecie
przy oknie,

Gadając z bratem żydem, kto w kar-
czmie nocował;

Wiele śledziów wyprzedał, wódki wy-
szynkował.

Mogłby też co przeczytać, a z odę-
tym pyskiem

Nie być tylko Szlachcicem Herbem
y nazwiskiem.

Osobliwie, że mu się nie chce Panem
bratem

Być prostym; ale Posłem, albo De-
putatem.

Nie plęknie to, że Sędzia niezna pra-
wa wcale,

Chociaż Jaśnie Wielmożnym słygnie w
Trybunale.

Ani ow Posel z wielką wotule za-
letą,

Co tylko na podatki głośne ryknie
Veto.

Nie straszny też to u mnie taki Pod-
komorzy,

Co na Hipotenuzę wielki pyśk otwo-
rzy,
A co ma sprzeczne z sobą rozmie-
rzać granice,
Ledwo zna nieboraczek cerkiel y ta-
blice,
Tak się oni spierają: postaremu prze-
cie,
Y ten y ow nie wiedzą nic o Bo-
żym świecie.
Każdy mowi, iż ułema czasu do czy-
tania,
Każdy się swą zabawą od Książki za-
stania.
Chłop ma co robić w polu, a rze-
mieślnik w Mieście,
Mnich zabawny swym chorem, lub
chodzi po kweście.
Xlądz.... lecz ia niechcę, z takim Pań-
stwem mieć poswarki.
Kuplec łokcia pilnule, lub zwiedza
jarmarki;
Palestrant gmyrze w kartach, co ie
strzygą mole,
Szlachcie pali tabakę, lub tyka przy
stole,
Dworaczek piętą wierci; żołnierz my-
śli, kędy

Kar-

Karmnik z wieprzem, tyr w kofzu, a
 z kurami grzędę,
 Pan suszy mózg nad tuzem, y wy-
 myśla mody;
 Kobieta u zwierciadła, poki służy mło-
 dy
 Wiek, siedzi, a gdy starsze przywę-
 drują lata,
 Cudzą sławę nabożnym językiem u-
 miata,
 Stary дума, iak mu groźa jeden sto
 urodzi?
 Młokos wiatry ugania, y białą płeć
 zwodzi,
 A z tej liczby zabawnych, można mo-
 wić śmieło,
 Ci tylko, co pracują, są obywatele.
 Słyszałem ia, gdy pewny Szlachcic do
 Warszawy
 Przybył dla pewney ze swym sąsiadem
 rozprawy,
 Co mu swym bydłem strawił dwa
 morgi pszenicy:
 Uyrzał sklepik z Księgami na Farney
 ulicy.
 Dziad ie jakiś przedawał: spytał na
 przechodzie,

A

A nie wylzło też jakie dzieło w no-
wey modzie?

Bym ie zawiośł dla dzieci? dobrze to
nawiałem

Y samemu przy piwku co przeczy-
tać czalem.

Teraz ieśł świat uczony: day BOZE
poczciwy

Zeby był, a poprzestał już wyrabiać
dziwy.

Mam, odpowie staruszek, y rożnych
y wiele.

Są *Kazania* na Święta, y wszystkie
Niedziele...

Zachoway ie dla Xięży, moy bracie:
boć lepiej,

Z karty dobrze powiedzieć, niż co
drugi klepie,

Diabeł wie, co z pamięci na święco-
nym drzewie.

A tego co powiada, sam y słuchacz
nie wie...

Mam wydanego teraz nie dawno *Ta-
cyta*...

Niech go sobie sam miły Pan Autor
przeczyta;

Nie masz tam nic śmiesznego, to Pł-
sarz pogański.

Więc

Więc Waćpan racz dla śmiechu ku-
pić *Seym Szatański*....

To pewnie po Radomskiej co nastą-
pił radzie? ...

Ey nie: tu w czarney siedząc Lucy-
per gromadzie,
Słucha błesow, aby mu rachunek od-
dali,

Wiele ludzi na świecie poszukiwali.
Wiele niewierny Patron i praw wygra-
nieśluszných,

Wiele ktoś nawyłudza złotówek za-
duszných,

Wiele też Pan wycisnie z poddanych
okrutny,

Wiele błesow naliczy szuler bałamu-
tny,

Wiele plotek po Dworach, próżności
po Damach,

Obietnicy u Panow, a łgarstwa po
kramach...

To coś bardzo strasznego.. Owoż ar-
cysliczna

Książka, co tytuł *Przyjaźń* ma Pa-
tryotyczna....

Musi to być szalbierstwo: teraz patryotą
Ten tylko, co do siebie zewsząd gar-
nie złoto.

Miłoś

Miłość dobra Ojczyzny w Księgach
tylko stoi,

Każdy się w sobie kocha, y o siebie
bol,

Zeby mu Kordon jakiej nie zagarnął
wioski,

Waląc wręczcie na Krola y winy y
troski.

Są *wiersze*... to błazeństwo... są też
Polskie dzieje...

Bodaybyście wisieli na haku złodzie-
ie,

Zęście w wieczne swoy naród poda-
jąc pośmiechy,

Powyrzucali z Kronik y Wendy y
Lechy....

A o *Gospodarstwie* też będzie wziąć
co wola?...

Y bez Książek pszenicę rodzi mola
rola...

To o *Rządzie Europy*?... a mnie bles
to potem,

Jakim się cudze sprawy wiią koło-
wrotem:

Ja wiem, że u nas Seymik będzie na
Gromnice,

A iarmark na Łucyą Świętą Męczen-
nicę.

Nie

Nie bay miy Starulzku: trzeba ll'
 mey Pani
 Dryakwi, co od złotey Węgrzy no-
 szą Bani.
 Dwa razy tylko była mi w Warsza-
 wie, alić
 Nie może biedna spazmow od siebie
 oddalić ...
 Takie rzeczy w Aptekach... włąc prze-
 cie, moy bracie,
 Drukowane ley w sklepie opisanie
 macie...
 Coż włąccey?... Kalendarza,... a iakie-
 go?... coby
 Uczył, czy będą u nas, y iakie cho-
 roby
 W tym roku; iesli pokoy czy będziemy
 mieć woynę,
 Czy głod, czy urodzale obaczemy
 hoyne?...
 Jest mały Kalendarzyk?... ten to z dray-
 ca? ktory
 Poodzierał Szlacheckie nazwiska ze
 skóry.
 Co nigdy nie napisał, aż mię serce
 boli,
 Lubom za przywileciem Wendenki
 Podłoli?

Będę się, chyba że mię śmierć ze
 świata zdeymie,
 Publicznie protestował za wzdargę na
 Seymie,
 By mi go zerwać przyszło. Tak po
 targu sprzecznym
 Dawszy tyńsa rudego z mieczem o-
 bojęcznym,
 Poniośł bibliotekę na ładunek gło-
 wy,
 Receptę do dryakwi y kalendarz no-
 wy.
 Owoż masz Literata. Nie leden to
 taki,
 Co woli w domu czytać szpargał la-
 daiaki,
 Lub zbitać tylko grosze, by le Pan
 Syn tracił,
 Niż, gdyby rozum pięknym czytaniem
 zbogacił.
 Więc iako też kto czyta, tak potym
 y prawi.
 Po piaskach Abissyńskich papierowe
 pławi
 Okręty; bohatoryrow na powietrzne sa-
 dzi
 Wozy, y przez obłoki gryfami pro-
 wadzi.

Uwie.

Uwłazawszy do dyszla łopatkę ba-
ranią,

Zeby rączey leciały szkapy patrząc
na nią;

Zamienia ludzi w wileze przyodziaw-
fzy skóry,

Nosi baby na tyse przez komlasy go-
ry;

Widzi Abła z Kaimem na mieściężney
zorze,

Y solone Syreny prowadzi przez mo-
rze.

Mądrego nic nie pytaj. Lecz to go-
rzej szkodzi,

Ze co czyniem, o frogie szwanki nas
przywodzi.

Jednym gnuśne ztępiło umysł pro-
żnowanie,

Drugi serce y rozum utopił wedzba-
nie.

Ow się tylko pleniactwem szarga, a
z sąsiady

Ustawiczne o lada zagon wszczyną
zwady.

Ten! Pańskley pachotkując dumie y
zawiści,

Zwodzi, kłamie, namawia, a nuż co
zkorzyści.

Itay

Istny płod Proteulza, gotow dla ma-
mony

Temu, co go wprzod zdradził, niskie
bić pokłony.

Tamten całe swe łzczęście na kartach
zakłada;

Lub lata po wizytach, y obiady zia-
da.

Pełno ludzi zabawnych; zda się że coś
robi.

Każdy, y do usług się Oyczyzny spo-
sobli.

Lecz kiedy jedno ciało zrobisz z tey
gromady,

Ni serca do czynności, ni mozgu do
rady.

Drugi gadać nie umie: bo y coż on
powie?

Nic nie czytał, nie myślił: same wia-
try w głowie,

Albo pycha szalona, że swe ante-
naty

Od Trolańskiego leſzcze zaſięga A-
chaty,

Y ſiedząc nad Herbarzem z nosem o-
ſiodłanem

Pochicha, że Pan Przodek jego był
Hetmanem.

Choć

Choć to teraz y baran, lis y po-
 pielice,
 Wszyscy bez braku dzieci iedney nie-
 wolnice.

Dziękulęć, myśli zacna, z czyley to
 pobudki,
 Berła muzolubnego dobroczynne sku-
 tki,

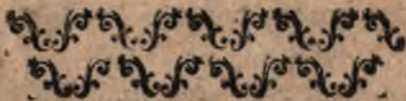
Kalendarz tegoroczny przy końcu ob-
 iawił,
 Jakim ktory swoy dowcip Autor pi-
 smem wstawil.

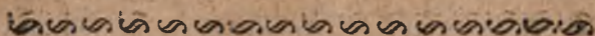
A nuż w tych Litaniach y moie ra-
 moty

Obaczywszy kto, rzuci z ciekawości
 złoty,

Tak się przynajmniej człowiek na
 zimę ogarnie,

Przestaną go ze skóry odzierać Dru-
 karnie.

K T O S.

Między głupiem i żyem, głupich znaj-
dzim wszędzie:

Kto z cudzych głupstw nie mędrszy, głu-
pim większym będzie.

Zacny mój przyjacielu; nie wiem,
czym się dziele,
Ze człek mędrkiem się czyni, im bar-
dziej szalele:

Ze lubo sam postokroc godnieyszym
jest, aby

Kleptał w izpitalu między swarliwymi
babe;

Rad potrząsa sąsiadem, y żali się na
to,

Ze ieszcze z szalonymi nie siedzi za
krata;

Patrzno

B

Patrzno na tego mędrka, na ten łeb
 milerotny,
 Co opęchał kafiarnie Paryża y Ber-
 ny,
 Co głowę wymęblował modnymi na-
 uki,
 Umie robić pomadę nastrzępiać pe-
 ruki,
 Zna się na wżyskłych zgoła księgach,
 w jaką ktore
 Czy w cielęcą oprawne, czy w baranią
 skórę:
 Dziwnymi się projekty czupryna mu
 ieży,
 Marga iak z Babilońskiej ięzykami
 wieży,
 Chociaż w owym niesforney gadaniny
 tłumie
 Gładko się wytłomaczyć y lednym
 nie umie:
 Y po to tylko ieździł pocztą za grā-
 nice,
 Aby przywiozł do Polski modne rę-
 kawice.
 Czyliż taki latawiec upornie nie trzy-
 ma?
 Ze kto nie był w Paryżu, ten rozumu
 niema!

Leb

Łub kto nie trań obcym szpaczkować
 ięzykiem

Ślać mi grykę gdzieś na wsi, nie być
 politykiem?

Jakby to na romanfach y na brydłach
 lada

Dzielna cnota zawisła y gruntowna
 rada,

A kto nie zna *Katezby* ani *Lancello-*
ta,

W rozum y w obyczaju prawdziwy
 hołota.

Owoż za nim y *Fircyk* utrefiony cu-
 dnie.

Legać mi tylko w betach nim mi-
 nie południe,

Albo latać, czy błoto, czy kurz na
 ulicy,

Jeśli który nie mignie kornet z ka-
 mienicy,

Aby tam, bies wie iakię, mowy róż-
 pościła;

Y słuchającym gęby tęskliwe rozdzie-
 tał:

A

B₂

przecie tak bezwładną dumą u
polony;

Ze, choć mu się w mózgowi legną
ślepowrony,

Choć ledwo trafi biedny sens z gło-
wy wyłatać,

Choć mu kózom ogony nie rymom
zapłatać.

Choć mu wierzgać u Fary na piłu
między żaki,

Bierze pracownych piorek dzieła na
przetaki,

Y tonem prawodawczym swoje głup-
stwo zdoła,

Ganiąc w drugim, czego sam nie zna
y nie robi.

A owże Gryzpacierz, wilk w ba-
raniey skórce,

Co kościanymi gałki pobila na sznó-
rze:

Już na wszystkich Obrazach polizał
pokośty,

Podziurawił tyśnią Cerkiewne pomo-
sty:

Co się boi przestąpić Krzyżyka ze
słomy,

A on sam igrz, y pieniacz, y zdzier-
 ąca łakomy,
 Niewdzięczny Dobrodzieiom, którzy
 go z bałogę
 Dźwignąwszy, na honorow postawili
 progę,
 Pylzna sowa na orlim gniaździe, pę-
 cherz żywy,
 Co mu chude wyrownał boki wiatr
 życzliwy:
 Czyliż się za świętego nie udaie czte-
 ka?
 Ze każdego oczerni, każdego oszcze-
 ka,
 Ze, jakby go powszechnym kto zro-
 bił Censorem,
 Na wszystkie stany płytkim targa się
 ozorem?
 Na wszystkich przez skopcone patrzy
 okulary,
 Tale, czy mu pod kiel młody, czy
 się namkie stary,
 A nabożną oponczą kryjąc włalne
 zbrodnie,
 Ostrzy miecze na bliźnich, zażęga po-
 chodnie.

Z dru-

Z drugiej stronyey Paneczek bez wiary,
 bez duszy,
 Zabrnąwszy w dzikie błędy ledwo,
 nie po uszy,
 Odbiera władzę BOGU występnych
 karanja,
 Piekło burzy walecznie, diabły precz
 rozgania,
 Wdziera się gruby nieuk do Pańskiej
 Świątńcy,
 A nie wie, co się marzy w jego wła-
 sney łbicy:
 Więc brzydkiego za model wziąwszy
 Epikura,
 Życie, iak rozbestwiona kaze mu na-
 tura,
 Y tak mniema, że po to na świat
 się urodził,
 Aby tylko brzuch tuczył, a niecno-
 ty płodził:
 Bo u niego na świecie równa wszyst-
 kich dola,
 Ni człek, ni ples nie idzie w Elizey-
 skie pola.
 Powiedzże mn by słowko, że ten
 twórca nowy,

Ten

Ten zuchwały rozwalacz przedwie-
czney budowy,

Wznięca chęć do występku, a gasi
do cnoty:

Wnet cię on między chytre postrzyże
Devoty,

Lub zbywając błyskotnym z kogoś
tam wierszykiem,

Nazwie głową szczerbatą albo fama-
tykiem.

Jednym słowem, ktoby chciał opisać
dokładnie

Wszystkich takowych mędrkow, rychley
pewnie zgadnie,

Wiele ruchawy żydek za jeden mie-
siączek

Nakosztuje zębami u złota obrą-
czek:

Wiele się do szpitala podrzutkow przy-
sporzy,

Wiele chorych nie biegły Cyrulik u-
morzy,

Wiele z Pańskiego boru chłop ukra-
dnie drągów,

Wiele ździerca Ekonom nachwyta sze-
lągów,

Wiele razy na kozle stangret nakłnie
Pana,

Tłukąc się z nim po no-y do samego
rana:

Wiele głodu Literat nowin nawy-
trzała,

Nim się ziawi na stole tłustą sztuka
mięsa:

Albo, bo ktoż to zgadnie, y kto to
wyliczy,

Wiele chłopcow Bakalarz na kwartał
ocwiczy.

Lecz po co iako wrobel na nici na-
piętej

Skacze, odbiegłszy płocho rzeczy przed-
sięwziętej?

Wybaczcie mi, co powiem, Greccy
Sapienci,

Ze się y wam, iak drugim, ludziom
we łbie kręci.

Nie masz nigdzie prawdziwey mądro-
ści na świecie.

Wszystko się postaromiu na nim zawsze
plecie.

Wszyscy ludzie bez braku chorują na
głowę,

Choć jeden wziął funt głupstwa, a
drugi połowę.

A iako w głuchey puszczy, którą
 między krzaki
 Rozno-przychodnie zewzład pokreśli-
 ty izlaki,
 Błędzą ślepi węgrowcy, y choé wie-
 dnym lesie,
 Każdego błąd przeciwny w inną dro-
 gę niesie:
 Tak się biedny człek kręci, tak obra-
 ca mtyńcem,
 Gdzie go wilezym zawodna myśl wie-
 dzie gościńcem,
 Y choé się często widział z Paryżem
 y z Rzymem,
 Częściej ielzcze w swey g owie zosta-
 le Pięgrzymem.

To gorza; że lubo mu kto chce do-
 brze radzić,
 Y na błty tor z krętych manowcow
 prowadzić;
 Ani chce błędu poznać, ani prawdy
 słucha,
 Pełen o swym rozumie wyłokiego
 ducha,
 Y tylko się zdań mylnych kierując
 ślepotą,

Nie

Nie ma wstydu istotnych wad nazy-
wać cnotą.

Włec niechay z mey nauki ten tyl-
ko korzysta,

Komu ieszcze na przestrzał wiatr w
głowie nie śwista,

Ktory ieszcze rozum do szczętu nie
gubi,

Y chociaż sam źle czyni, prawdy słu-
chać lubi,

Te są mym zdaniem mędrca prawdzi-
wego znaki:

Kto jest mądrym, a nie chce mówić,
że jest taki,

Ktory na swym nie zawsze polega roz-
sądku,

Bo się y najmędrzemu czasem urwie
wątku:

Kto sam na się surowy, ieśli w czym
wykracza,

A bliźniego omyłki łaskawie przeba-
cza,

Kto ma oko na siebie, ani się zawli-
śnie

Nawet z urzędu, w obce postępkie nie
ciśnie,

Ale, iczli wyciąga potrzeba, upo-
mni,

Pamiętając, że wszyscy ludzie są uło-
mni

Lecz złośliwą naturą do tego nas
wiedzie,

Cudze piżem na głazie, a swoje na
łedzie,

Y Pan y hayduk broi, Pan y hayduk
piie,

Pan y hayduk niewinnie człowieka
pobile,

Rowne obu występki: Pana nikt nie
zfuka,

A Pacholcy przy kozie opierą hay-
duka.

Każdy sobie podchlebia, każdy mądrym
sobie.

Spytałem raz łakomcy: miły Panie
Jobie

Jakiz to, proszę, sposob życia u Wa-
szeci?

Nigdy się w domu iego kuchnia nie
oświeci:

Trzemaś chatę przed gościem obwa-
rował płoty,

Czy plątek, czy niedziela, na stole su-
choty,

Chleb iadacz za pieczytę, rzodkiew
za salery,

A pod pomostem dyżą krzyżowe ta-
lery.

Gdyby się każdy człowiek z tą natu-
rą rodził,

Jużby dawno świat z torbą między
dziady chodził.

Diaćel to po wcey śmierci pewnie po-
wyciąga,

A zły synal na pogrzeb nie da y sze-
ląga.

Milcz, odpowie mi, głupcze: niechay
z głodu więdnę,

Wolę prowadzić życie mądre y o-
szczędne.

U mnie wszystko w pieniądzech, ia
gdy patrze na nie,

Y za dobrą mi łuknią, y za obiad
łtanie.

Mowiłem raz druglemu: moy, Panecz-
ku młody,

Zal mi, że tak Oycowskie marnuiesz
dochody.

Całyś Dwor pochlebiami y błazny o-
fadził,

Aby

Aby z nich każdy tylko o swym do-
bru radził,

A okleśniewszy Pańską z pieniędzy ko-
zicę,

Uszedł bez odpowiedzi zdrajca za gra-
nicę.

Do czego się przydadzą te złote ka-
rytki,

Te w strojach y napoiach nieśtycha-
ne zbytki?

Na które, obarczony ciężkim kmiotek
pługiem,

Gmerze w roli do znoju pod groźnym
kańczugiem,

Aby, co on w ostatnim przysporzy
uciłku,

Ziadał nikczemny próżniak na lednym
pułmisku.

Chciałem mu coś przytoczyć o jego
pradziadu,

Lecz mię on głupcem chlusiął przez
teb bez układu.

Włęc z takową od kilku. Odszedłszy
odprawą,

Że ja sam, com to mówił, mam gło-
wę dziurawą;

Będęz

Będęz łalał wzajemnie; a Czytelnik
baezny

Niech osądzi, jeżeli w zdaniu mym
opaczny.

Głupi, kto się bez serca y bez sił iu-
naczy;

Kto języka nie umie, a Książki tło-
maczy;

Kto dobiera nie podług stanu swego
Zony;

Bo albo sam gryść musi, albo być
gryziony.

Kto z kości zysku szuka, z kart for-
tunę kleci,

Bo co mu z wiatrem przyszło, to z
wiatrem uleci:

Głupi, kto chce mieć kredyt przez
same wykrety;

Komu huczno w czuprynie, chociaż
zimno w pięty.

Głupi, kto z wydatkami przychodu
nie mierzy;

Kto się lada czym trwoży, lada cze-
mu wierzy.

Kto kupuje na kredyt, a podobno, y
ty

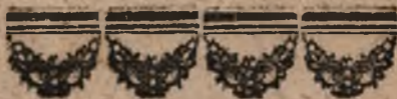
Kupcze, co hołyszowi dajesz na kre-
dyty.

Głupi;

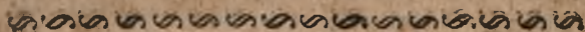
- Głupi, który po szkodzie żałuje u-
traty,
- Który wyśmiardte babsko bierze dla
intraty.
- Głupi, kto się bez głowy w sprawy
głowne wtrąci.
- Bo le zamiast porady bardziey leźtze
zmaći.
- Kto się na Kredytora swoiego ko-
mości,
- Ze go, albo o procent, lub o sumnę
prosi.
- Kto formule proiekta tylko na pa-
pierze,
- Kto nie kończy roboty, gdy ją przed-
się bierze:
- Kto ściśłą poufałość zabiera z niero-
wnym,
- Kto z Księgi gospodarzem, ze izkoły
wymownym.
- Kto się nie tym, do czego urodził,
rad bawi,
- Kto w ten czas prawdę mowi, kiedy
nie poprawi.
- Kto na gminau pustego gadania uwa-
ża,
- Kto się o lada słowko y żarcik ura-
ża.

Kto...

Kto... Lecz mi już y karty do piśma
nie łaie,
A podobno z pobozy słyszę, że ktoś
łaie.
Wybaczcie mi Panowie, ieśli daley
troche
Unioſły mię do rymów ch ci wiatro-
płochę.
Zwyczajna to Poetom y Muzykom
wada,
Jeden czasem gra nadto, drugi nadto
gada.

FIR.

F I R C Y K.

---

*A to wszystko bogactwo, kto się staroży
dobit:*

*Lepiej się tym, niż złotym łańcuchem o-
zdobit.*

Fircyk grzeczny Kawaler: każdy mi
powiada.

Znam go. Je smaczno, piłe dobrze,
wiele gada.

A na czymże ta grzeczność Fircyka
zależy?

Czy że mu dziwnym kształtem fry-
zura się ieży?

Czy, że iaki wygwizdże Włoski kan-
cik kufy?

Czy, że wonnymi cały pachnie spi-
rytusy?

Na piętach się wykręca, lata iak spa-
rzony

Udając Arlickina z liśniami ogony?

Czy

C

Czy, że się rozwaliwszy grądal na ka-
napie

W przytomności zacnieyszych jako
wielbłąd sapie?

Czy, że swą przed zwierciadłem pię-
kność rozpościera?

Cukrowe kartki piize, y sam je od-
biera?

Czy, że się coraz w modue suknie
stroi ładnie?

Gładko tnie w maryasza, gładzey kar-
ty kradnie?

Bluzga co ślina niesie, niema w gębie
tamy

Gorsząc młodzież niewinną, y uczci-
we damy?

Czy, że z wielkim rękawem z huczną
miną chodzi,

Przymawia, y przeprasza, że, y ludzi
zwodzi?

Bierze wszystko na kredyt, a gdy mu
dopieczce

Pan dłużnik, *in cognito* z miasta gdzieś
ucieczce?

Czy że się sam powozi, lub, gdy zi-
ma stanie,

Trzaska biczem misternie usiadłszy
za sanie?

Ob!

Oh! kiedyż Fireyk grzecznym kawa-
lerem takim,
Ktoż będzie lowizrzaiem, głupcem, y
pułtakiem?

Ród bowiem, y Pradziady, y co nie z
nas chodzi
Ledwie za własne nasze rozumieć się
godzi.

Książę! Szlachetność rodu nie są to
wymyśliy;
Gdy kto w surowey cnoty karb uię-
ty ściłły.
Przy zaszczytach Krwie zacney, kto-
rą wziął z swych Dziadow.
Idzie torem tak, iak ty, ich zacnych
przykładow.

Leez

Lecz mi się już uprzykrzył ow *Fira*
cyk, co gnuśnie

Zyłąc, co raz to w oczy swoją mitrą
chluśnie,

Y wyieżdża na popis cudzym hardy
plonem,

Pawim się zalecając iak kawka o-
gonem.

Nie przeczę, że tam który z przod-
kow jego bitnych

Brzmi szeroko w szpargałach dzieł
starożytnych:

Ze mu jakiś za starcie Hordy, Piaśt,
na głowę,

Włożył na hełm szablicę, a na tarcz
podkowę.

Na co się przyda zaszcze kurzem trząść
Kroniki,

Y sławne z głuchych mógł wkrze-
lzać nieboszczyki,

Jeżli z ich dzieł te tylko nań spły-
nęły zyski,

W spleśniałych pergaminach molów
- nied gryski:

Jeżli, chociaż się chełpi płodem boż-
kow ziemnych,

Hańbi podłością świetny rodzaj spraw
nikczemnych,

A nie

A nie mając wielkiego nic, procz głu-
pley pychy,

Przy kuflu y podwiyce pędzi żywot
lłchy.

Z tym wszystkim, słyszac kiedy, w zniost-
szy nos do gory

Liczy ciągiem następne po sobie pur-
pury,

Rzekłbyś, że z Niebios samych odbie-
ra daniny,

Ze go, BOG, z inney zlepił niżeli nas/
gliny;

Y tak mniema, że iako przed złotym
bałwanem,

Każdy mu człek śmiertelny winien
bić kolanem.

Hola! dumny Tarkwini! niechay mi
się godzi

Spytać, co za przyczyna w ten cię
błąd przywodzi?

Powiedz pułbożku w mozgu Jowisza
wylęgły,

W którym się wżyskie światła chlu-
by razem sprzęgły.

Jakie też to, z tak licznych zwierząt,
iędzisz, zwierze,

Co

Co pierwszej przed drugimi słusznie
miejsce bierze?

Ja mniemam, że ow rumak, stad Na-
tolskich plemie,

Który na dźwięk trąb uszkiem strzy-
że grzbiec ziemię,

Y wesoło poryza, y w krwawe go-
nitwy

Starłszy zbrojne szeregi mężnie zcho-
dzi z bitwy:

Lub z szrankow wypuszczony z by-
strymi dzianety,

Wabiąc wiatry na zawod, pierwszy |
sięga mety,

Y Panu, co go karmił, w pięknym
wity lesie

Zwycięzca na łabędzim karczku wie-
niec nieśe.

A ow leniwy marcha, dzielnych oy-
cow skaza,

Choć go Cygan być mieni potom-
kiem Pegaza,

Bez względu na rod zacny pług na
grzbiecie dźwiga,

Albo go pod tłomokiem furman bi-
czem śmiga.

Po coż głupio wyciągasz, aby cię
świat ztąd chwalił?

Co

Co dawno czas niepomyślnym grobow-
cem przywał?

Nie utudzi mię żadnym marnym blask
pozorem:

To mi Szlachcie, eo idzie cnot chw-
alnym torem.

Jeśli tych Bohatyrow dziedzic jesteś
godny,

Pokaż nam dzieł ich zacnych przy-
kład nie odrodny:

Czy się strzeżesz występku? miła ci
jest sława?

Czy kochasz sprawiedliwość, zacho-
wujesz prawa?

Pełnisz twe obowiązki? znasz iak do-
mem rządzić?

Jak dzieci wychowywać, iak radzić,
iak sądzić?

Czy dla chwały narodu gardząc mięk-
kim puchem,

Legasz w polu pod budką lub pro-
stym kozuchem?

Czy wiary, czy małżeńskiej docho-
wujesz zgody,

Ani lataś rwać kwiatow na cudze o-
grody?

Jeśli tak czynisz, mam cię pewnie za
Szlachcica:

Niech

Niech cię każdy wielmożny, niech ias-
śnie oświca.

Chlub się, stawiając na popis liczne przodo-
ków szyki,

Wartuy stare Herbarze y Panegiry-
ki:

A jeżeli w nich są szczupłe stawy two-
iey szranki,

Trząś Francuzkie blazony, Niemcow
ryterbanki,

Lub tam obierz ktorego w dawnych
imion tłumie,

Czy wnukiem, Cezarowi, czyli chcesz
być Numie.

Ani się boy, że ci to krytyk zgan-
ktory:

Godzienes być ze cnoty, gdyż nie
jest z natury.

Lecz choćbyś y od Lecha prostym
wyzedł ciągiem:

Jeżeliś pustym świśtakiem, nie ciosa-
nym drągiem,

Jeżeli twoy Dwór podchlebcy, a rada
zwodnicy,

Jeżeli miasto odźwiernych strzegą wrot
dłużnicy,

Jeżeli twe imie slynie nie pięknie przed
światem,

Ześ zdraycą, ześ bluźniercą, wszete-
 cznym gamratem,
 Z tych łamyeh, ktorych hańbiłz przez
 życie niegodne,
 Będziesz miał przeciw sobie świadki
 nie zawodne,
 A blask skopconey sławy, wierz mi,
 że na iawi
 Jaśnicyszym cię wyrodkiem przed świa-
 t m postawi.
 Prożno tedy wylokim pyszny uro-
 dzeniem,
 Pod tych imion przezacnych gnuśnie
 drzymiesz cieniem:
 Prożno się w cnoty przodkow chcesz
 przybierać iaśnie.
 Sny to są w oczach moich y nikcze-
 mne baśnie.
 Wiesz że, ktoś jest? oto łgarz, bezecny
 przechera,
 Piliak, obłudnik, pieniacz, tchorz, mar-
 ny kołtera,
 Zwodnik, istny mozgowiec, nie wart
 chwały kółka,
 Y ze pnia szlachetnego sprochniał gó-
 łółka.
 Aleś się zbyt rozdał: y kto z bo-
 ku rzecze,

Ze me swobodne piorko szczyrym iadem ciecze:

Ze z Panami pokornym trzeba mówić tonem.

Dobrze: otoż się pytam z niziuchnym ukłonem:

Droga krwi Bogów kropło! dusz najwyższych treści!

Bracie Słońca! w którym się jednym wszystko mieści,

Piękność Adoniszowa, moc niebianów Króla,

Wdzięk Kupida, wzrok Marfa, a siła Herkula,

Panie, jak dawny twój dom? Jeżeli nie więcej,

Już mu będzie około pewnie dwóch tysięcy.

To wiele. Ale jednak dowody są jawne,

Ześ stary Szlachcic, że masz imię starodawne,

Ze jeden z Dziadów twoich już tu był ośiadły.

Kiedy Popieła mytzy gołogonne zia-
dły:

Świadkiem liczne metryki, świadkiem do tej doby,

Mie!

Miedzianymi nabite literami gro-
by

To Krzyżackich Kościołach, cmenta-
rzach Cerkiewnych.

Z tym wszystkim chciałbym nieco
mieć dowodów pewnych,
Czy w owym lat ubiegłych y wieków
obrocie,

Mam ufać twych babulek nieskażo-
ney cnocie?

Ze, iak są w sztuczkiach swoich kobiet-
ki misterne,

Były zawsze poczciwej y męzyczkom
wierne?

Czy, ta krew, co się młyńcami potwyh
żyłkach wiie,

Przez czyste przechodziła zawsze Lu-
krecye,

Ni tam iaki zuchwalec z pachotkow
szeregu

Przerwał icy w zacnych Dziadach szla-
chetnego biegu?

Boday, co takley ludzi próżności
nabawił,

Nigdy się w poczcie drugich dał ten
dzień nie ziawił,

An' dżikim wymysłem obyczajów ka-
ził,

Jakie

Jakie był świat pierwotny (wym wle-
fzkańcom wraził!

Wizysey tam byli równi, sama tylko
cnota

Do chwały, do kredytu otwierała
wrota,

Każdy żył wielkim z siebie. Zastuga,
Baronem

Y Książęciem czyniła iasnie oświeco-
nem;

Jey sprawą, choć kto Herbow Szla-
chetnych nie liczył,

Zacnego Bobatyrą imię odziedzi-
czył,

Lecz kiedy z czasem cene straciła za-
stuga,

Pofata Zbrodnia do krzesła, a Cno-
ta do pluga,

A Duma się przybrawszy w blask ię-
kiś nie znany,

Z równych ludzi nie równe poczyni-
ła stany,

Ząd to owych tytułów moc nie po-
liczona,

Ząd próżne miasto, rzeczy zostały i-
miona,

Ze

Ze już lada targawiec y gruby knecht
lada

Kontem li; czy Marwizem bezwsty-
dnie powiada,

A co gdzieś za granicą targat szczeć
na dratwy,

Ziada Graf szewc u Pańskich stołów
kuropatwy.

Ztąd dowcipy podchlebne przez głu-
pią ślepotę

Smieszna jakąś z słow dzikich skleci-
ły ramotę.

Ztąd owe *Pola, Farce,* różliczney po-
stury,

*Farby, Paludamenty, Hełmy, (Arma-
tury,*

*Ordery, Parentele, Klejnoty herbo-
wne,*

Y inne tym podobne towary wędro-
wne,

Jakowych starożytni Polanie nie zna-
li,

Gdy na znak Granic słupy żelazne
stawiali.

Dzielny bachmat pod siodłem, z rze-
mienia popręgi,

Pod burą niepoczną łuk na grzble-
cie tęgi,

U boku kord na tyku, grot w ręku
 szalisty,
 To to był u nich Szlachcie, to zie-
 mianin czyłty.
 Więc gdy zły czas wygładził stare
 obyczaje,
 Poszedł prawdziwy Honor w obce ke-
 dyś kraie,
 Osiadła mieyście próżność, a miało
 zasługi
 Haydukami się szczyci y pięknymi
 cugi.
 Już teraz to Pan zacny, co kołpakiem
 wstrząsa
 Sobolim, czupornego pokręcając wą-
 sa.
 Wielkie włości y klucze szeroko po-
 siada,
 Stąpa iako z partesow, iak z trzyad-
 gu gada,
 Zie kilka set dukatow na iednym o-
 biedzie,
 Kilkuset darmostojow otoczony le-
 dzie,
 Co lokalow w bogate pasamony,
 stroi,
 Co, się ani zwierzchności ani prawa
 boi,

- Swolą tylko wielkością głowę ma na-
bitą,
Sam sobie Panem, sam jest Rzeczą-
Polpolitą.
- Włęc też tym bożkom wszystkie ucho-
dzą swobodnie
- Warte w ubóżyym kaźni naysurow-
szey zbrodnie:
- Zdrady, zdzierstwa, niaizdy; wszystko
to są cnoty,
Bo Ichmoć mają dobra, summy, y
klejnoty:
- A ty ubogi kmiotku za snopek kra-
dziony
Będziesz kruki opasał, y żartoczne
wrony;
- Bo w Polszcze złota wolność pewnych
reguł strzeże:
- Chłopa na pal, Panu nic, Szlachci-
ca na wieże.
- Stoy piorko, by kto mych słow nie
wracał na nice,
Albo się nie ozwały na stole noży-
ce.
- Strach teraz prawdę mówić Poeto u-
bogi,
Nie wiesz, co są nahayki, płęści y ba-
togi.

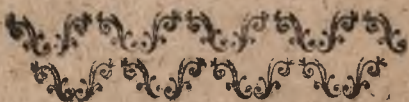
Lubo

Lubo ja w szeregach nikomu nie
łaię,

Czołem bię Osobom, ganię oby-
czale,

Zycząc miły Oyczyźnie, by miasto
Fircykow,

Miała poczeiwych złomkow, dziel-
nych woioownikow,

SWIAT.

SWIAT ZEPSUTY.

---

*O! zapleśniate y zepsute czasy!
O! obyczaje czeze enoty, okrasy!*

Smley się zewnątrz, a nie czuy y kropli wesela.

Boy się od Zony własney, y od przyjaciela.

Czyń dobrze, a wdzięczności nie odbieray za to.

Służ długo, a żegnay się na wieki z zapłatą.

Nikomu co masz w sercu nie otwieray wcale.

Pożyczay, a potym się prawuy w Trybunale.

Kochay bez wzajemności, pracuy bez nadgrody,

Czekay sądu do śmierci, nim swey doydziesz szkody.

Prawdziwie: nie masz teraz szczerości na świecie!

Każdy ma cukier w usciech, a ład w tercu gniece.

Wszystko poszło na nic, wszystko wyszło z miary,

Rzadkie małżeństwo ślubney docho-
wuie wiary.

Podłość umysł osadła, zysk nieczemny żądze,

Frańka: BOG, Krol, Ojczyzna, byleś miał pieniądze.

Interes chytr: w cnotę przystroił wy-
kręty,

Mow prawdę to cię między postrzy-
g natręty.

Szczery się głupcem zowie, niewin-
ny prostakiem.

Hańba żyć między złemi, a nie zo-
stać takim.

Każdy sobie sumnienie czyli z wła-
sney chęci.

Y

Y sfluzności pozorem jawne zbrodnie
 święci,

Głuchy, na wszystko, kiedy o pry-
 watę chodzi,

Biało z czarnym, lód z ogniem ła-
 two dla niey zgodzi.

Rozum gwałtem przymusza, by ma
 chwalił co chce.

Y wilk znalazł przyczynę, gdy chciał
 pożreć owcę.

Dawniej szły karne chęci zawsze za
 rozumem,

Teraz sam za ich chodzi rozhuka-
 nym tłumem,

Ni dla siebie ianego chce znać prze-
 przewodnika,

Tylko to, co ma lubo, y co go
 dotyka.

Istny łotr, że mu żaden nie śmie
 utrzyć buty,

Mniema, że są dla słabych pisane
 statuty,

Ze nędza czyni winnym, a kto ma
 potęgę,

To Anioł, choć tze, zbliża, choć t-
 mie przyśle.

Wszystko /

D₂

Wszystko mu wolno broić, byle
wlaź na górę.

U możnych mieni zbrodnia imię y
naturę.

Jam rabuś, mówił ktoś tam do po-
gromcy świata,

Ze pod moimi żaglami jedna pływie
bata,

A tyś bohater żalnym nie zrownany
czaf m,

Zes pływającym morze zabudował
łalem.

Jakby ten tylko winnym miał zo-
łtawac zgoła,

Kto się sprawiedliwości oprzeć nie
wydoła,

A przed kim same sądy drzeć y klę-
kać muszą,

Nic to, chociaż nie jeden przyptacił
mu dulaż.

To gospodarz, co gwałtem kmiecc
łzy połyka,

Wierutny szalbierz nosi imię poli-
tyka.

Po-

Potwarca się gorliwym nazywa, lecz
w ymnie,

Gnuśny leniuch spokojnym, że w o
spalstwie brzydnie.

Wszystkie zgoła występki czytają u
nich cnotą,

Ze ich nieco przykrałi los zwierz
chnią pozłotą.

Mieszay, zdradzay, białam śmia o,
będziesz Panem pewnie.

Boiaźliwa niewinność płacze w kącie
rzewnie.

Na wysokich zbyt drzewach złote
jabłka siedzą.

Kucy je tylko sprośni, a lok ob-
iedzą.

Tucząc brzuchy pięknemi darami ła-
downe,

A pod niemi mrą głodem mrowecz-
ki pracowne.

Pierwey honor za cnotą chodził po-
ufale.

Przekuli wital wiek złoty piekielni
kowale.

Kto czego chce dokaza, a widzi, że
trudno,

Niech tylko wdziele na się postawę
obłudną.

Niech się na piękne Nowka, na u-
 mizgi sili,
 Upewniam, że się w swoich żądzach
 nie pomyli.
 A gdy żądany skutek odbierze na-
 dzieia,
 Będzie nieprzyjacielem swego dobro-
 dzieia,
 Y co się pierwey lizał, chcąc go zy-
 skać sobie,
 Odbieży brzydki zmiennik w niepo-
 myślney dobie.
 Uprzeyma miłość gdzieś tam tuła się
 za światem,
 Za szczęściem iak iaskołki biegamy
 za latem.
 Każdy myśli, żeby się tylko ubo-
 gacił,
 Masz przyjaciela, boś mu sowicie
 zapłacił.
 Masz Zonę, aleś dobrze u Oycy ją
 kupił,
 Kocha cię twoy braciszek, bo cię
 setnie złupił.
 Chwalisz sługę z obrotu, wierzę te-
 mu - Inadnie:
 Musi ten rzekko służyć, kto cię rze-
 sko kradaie.

Y płeć biała nad tobą prawie serce
roni,

Ale że to szkatuła prawie resztą go-
ni.

Jeśli są iakie, wżyskieć będą sprzy-
iać światy,

Karm tylko, poy, odzieway, a da-
way dukaty :

A gdy się watek urwie, każdy, co
ci sprzyiał,

Będzie twoy dom, choć sucho, zda-
leka omilał.

Nie masz, powtornie mowię, szczer-
ści na ziemi,

Znakami się łudziemy tylko powierz-
chuemi.

Przyiaźń na oświadczeniach zasadza
się licha,

Święty, co ręce składa, a ustawnie
wzdycha,

Pokorny, co się kłania, uczony, co
śmieje

Gada aż nadto między nieukami
wiele.

A w tym wżyskim byś nie miał su-
mnienia gryzoty,

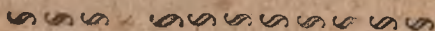
Dosyć leś nie mieć tylko na czelo
fromoty.

Panie N. N. N. ah coż się to świę-
 ci!
 Nie tak się działo za naszej pamię-
 ci,
 Nie chodził zdrayca po moście be-
 spiecznie,
 Łgali jak dzisiaj, ale łgali grze-
 cznie,
 Szaleli za nas, ale każdy w domu,
 Była rosnąca, ale pokryjomu.
 Były oszusty, ale nie ustawnie,
 Kradli jak teraz, ale nie tak ia-
 wnie,

Panie N. N. N. mowcie jako chce-
 cie.
 Przecież to dziwne rzeczy na tym
 świecie.
 Młodzi y starzy, za tym idą wzor-
 kiem,
 Tych miłość ślepi, co idą za wor-
 kiem.

Baby

Baby się kłucą, krewni się nie lu-
bią,
Panowie strażą, a śludzy się czu-
bią.

Niech nad twój miłego ucha zie-
mia cała,
Pewnego Męża piękna rozszerza się
chwata.
Ktorego zacne imię, y poszanowanie,
Lotąd trwać będzie w ludziach, po-
ki nie ustanie.
Człowiek ten wielce dziwny, choć
jelzcze, nie stary,
Wzłąwszy rzadkie na świecie od na-
tury dary.
Hoynie we wszystkie piękne przy-
mioty opływa,
Oprocz tego wszystkiego, na którym
mu zbywa.
W żartach jest modno-skromny, w
uczynkach łaskawy,
Miłą ludzkością trącą wszystkie jego
sprawy.
Zadnego nigdy gniewu nie wyda na
twarzy

Aż

Aż najmnieysza cholera żołąć mu
 gorzką sparzy.
 W ręku ma cudną biegłość, w no-
 gach cudną dzielność,
 W oczach cudną pobożność, a w pier-
 siach rzetelność.
 Zadne z ust jego kłamstwo nigdy
 nie wypłynie,
 Chyba w ten czas rozmyślnie, gdy
 się z prawdą minie.
 Drugi iak tylko napcha brzuch swoy
 po obiedzie,
 Prosto zaraz do swego łóżka {drzy-
 mać iedzie.
 Ten człowiek zacny śladem nie idzie
 tych ludzi.
 Tęgo spać wnet przestaie, skoro się
 obudzi.
 Idzie ztąd, że dla niego wielka rośnie
 chwała,
 Ze nazbyt wielkie czyui umartwienie
 ciała.
 W zwyczaj jego wszedł codzien post
 nie poispolity,
 Nigdy nie dba o iadło, gdy jest do-
 brze tyty.
 Wielką grzeczność w swey kaźdey
 pokazuje, sprawie,

Z każdym człekiem raz uawia ślicznie
 y łałkawie.
 Cześć winną zawsze daie y starym
 y młodzi,
 Przy żadnym w ten czas nie siedzi,
 gdy chodzi.
 Inni ludzie przy trunkach w dzień
 y w nocy siedzą,
 Często, a z butelkami pełnemi się
 bledzą,
 U niego z gruntu inrze wszystkie
 obyczaje,
 Nawet wina nie piie, gdy mu go
 nie staie.
 Niechay będą na stole wyborne pa-
 sztety,
 Kapłony, gęś, indyki, y rozliczne
 wety.
 A on przecię na swoje nic nie we-
 źmie zęby,
 Dopuki swoiey wdzięczney nie otwo-
 rzy gęby.
 Przyznać to musi szczerze każdy bez
 obłądy,
 Ze ten człek w postępkach swych ry-
 nie wielmi cudny.
 Nie miałby nigdy sobie rownego w
 zalecie.

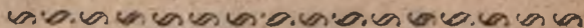
Gdyby tak palec tylko jeden był
na świecie.

Jeżeli się więc w zdaniach naszych
nie mylimy,

stulznie pokowac z takich cnot tego
możemy.

Ze ten człowiek zapewne aż do Nie-
ba zajdzie,

Jeżeli się tylko w Czytciu po swej
śmierci znajdzie.

S T A R U S Z E K.

---

*Od sędziwych już cnotą już przez skut-
ki różne,*

*Bierz młody dobre rady, a opuszczaj
prożne.*

Już mię u tego kresu wyrok wie-
czny

Postawił, z kąd się wiek nie cofnie
włteczny.

To tylko śiodzi żalofne me straty,

Ze

Ze przecie rozum zwykł przycho-
dzić z laty.

Na coż się przyda, o ślepoto fro-
ga!

Brać jak szacowny podarek od BO-
GA;

Jeżeli dla tego czas na brydniach trwo-
nie,

Bym tył o z niego korzystał przy
zgonie?

W pierwszym poranku Wiosny nie-
mowlęcy,

Prowadząc żywot ledwo nie bydlęcy,
Słabi, nikczemni, wątlą ścianą z
niczym,

Zkąd dzielny Tworca nas dźwignął,
graniczym.

Ledwo się z ciemney mgły wygar-
niem troche,

Alie nas chęci w bok unoszą pło-
che:

Y tym głupszem zostaiem od dzie-
ci,

Ze gdzie nam szkodzi, tam błędna
myśl leci.

Więc grubą wdziawszy na oczy za-
stionę;

Oślepi na rasy bieżym utalone:

Rożkoś

Roskosz nam luba y miłostki, kto-
re

Hańbią rozumną człowieka naturę.
A kiedy młodosć zbleży nie ulę-
ta,

Czyliż się nędny człowiek upamię-
ta?

Silnieyszym szturmom idzie na, i-
grzyłka:

Wprzod ludzi zwodził, a potym u-
cisłka.

Czas, który wszystko swym pędem
wywraca,

Cokolwiek długa budowiała praca,
Nic nie folgnie: same bez zniszcze-
nia

Występki nasze z latami odmienia.

Smieszonym się ludzki wiek obraca
szykiem:

Zrana połgłówklem człek y rozru-
tnikiem.

Pysznym w południe, a ze dnia u-
padem,

Kutwą łakomym, y mrukliwym dzia-
dem.

Juz

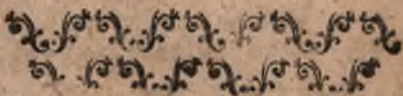
Już mię lat zbiegłych niebaczne za-
 pędy,
 Dwakroć w żałosne wprowadziły błę-
 dy:
 Będę miał oko, by przynajmniej
 schytek
 Był życia mego wolny "od omyłek.

Jużem był dosyć podobny do rze-
 ki,
 Co bystre tocząc z gor wysokich
 ścieki,
 Szumi okrutnie, a z gniewnemi wo-
 dy
 Miece ogromne y głazy y kłody.

Piękniejszy widok przed oczyma
 stawia,
 Gdy się posmyczą lekko kędzierza-
 wi.
 A płynąc równo w spokojnym ko-
 rycie,
 Uczy nas, jakie wieść potrzeba ży-
 cie.

W ten czas, czy w polach, czy ze-
 brane w lesie,
 Obficie Miastom y wsiom dary nie-
 śc:

Y nim się w morza bezdennym po-
 grąży,
 Nazad się cora, y ku źródłu dąży.
 Tak y ta bliżki mety zamierzoney.
 Cały w przedwitezny Tworcy za-
 topiony.
 Rozważam przeszłe mylnych ścieżek
 ślady,
 Nim mię grob złączy z moimi pra-
 dziady.
 Więc kończąc życia nędznego osta-
 tek,
 Tak mówić będę do kochanych dzie-
 tek:
 Porzućcie próżne żale rozpościerać,
 Życzę wam l piey żyć, a tak umie-
 rać.

P I I A K.

---

*Bywa, że piianica czasem nie zabija;
Lecz śmiertelnie się rani, gdy rozum upiia.*

Czy wy opięte w bezdenney gardzieli
Chowacie gębki? czyli brzuch odęty
Wziął na się postać owey to kąpielii,
Co zmyka całkiem ładowne okręty?
Drugi y dom swoy, drugi y dziedzinę,
Y co mu skrzętny Oyciec dobr zostawił,
Złopiąc od rana, w żartoczną głębinę,
Z pełnemi, duszkiem; kielichy wy-
prawił:

Drugi, na co się prawie serce krake
Zajmujące się cnoty rodowitey
Skry, wстыd, uczciwość; piękne oby-
czale;

Zalał potopem wilgoci obfitey.

Zkąd potym bywa, że zagrzawszy
szumne.

Czupryny wściekłym Bachusa masto-
kiem;

Tracą ze zdrowiem baczenie rozu-
 mne,
 Y dzik śmiecznym bawią świat wido-
 kiem.
 Irzyśtąpno bliżey, ktośkolwiek cle-
 kawy,
 Gdzie się iak na lep nieopatrzni pra-
 cy,
 Nie zniąc w życiu uczciwey zabawy,
 Zlecieli roiem pod wiechę piłacy.
 Ten się z przyiaźnią życzliwą przy-
 myka,
 Ow gada, co mu ślina w gębę nie-
 sie,
 Ten ledwo ruszy w pantoflach ięzy-
 ka,
 Ow wrzelczy iako chłop na pustym
 lesie.
 Coż kiedy ieszcze, bez czego się pra-
 wie
 Rzadko oleydze, głupia zwada
 wznieci?
 Tam to dopiero iak w marsowey
 sprawie
 Nie jednemu nos lub ręka uleci.
 Pękaią w frogich targańcach kołnie-
 rze,

Jucha

Jucha się lecie, brzmia pięściami py-
fki,

Pełno hałasu, leci ze łbow pierze,
Kufle się tłuką, latają pułmiski.

Więc gdy słotowe wyrzucili statki,
Suchemi sobie dogadzając razy:

Jako izermierze wypuszczeni z klatki,
Kończą robotę płytkami żelazy.

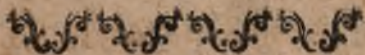
Lecz iak w potrzebie hasło do oręza,
Y groźna zabrzmia do boiu pobudka;
Aż co przy kufiu miano go za męża,
Albo się w tchorza lub przewierzgnie
w dudka.

Lub ze psem wiarzmo wprzągłszy ia-
łowicę,

Brzeg ryie iako Ulisses przed laty,
Lub zęby klepie, zmyśliwszy zimni-
cę,

Albo podagrę uwila w suflaty.

O! ieżliż lepszey cokolwiek nadzieie
Po was zostale, zaniechawłszy piwa
Potłuczcie kufle, a Bacha turnieie
Odmieńcie w dzielne utarczki Gra-
dywa!

O Puzderku.

Panie N. N. N. a coż się to znaczy?
 Za naszych wieków bywało inaczy.
 Flaszki z gorzałką w puzderku za-
 mykałz,

A co minuta, otwierasz, y łykasz.
 Hałas sam czynisz, wypit ktoś z pod
 klucza!

Klucz co pomoże? gdy gęba dokucza.
 Chcesz, by ci wcale nieubytło wódki?
 Mieyże zamkniętą gębę na dwie kłotki.

O Dzbanie.

Panie N. N. N. a coż ci się zdaie,
 Od dzbana w głowie rozumu niestaie.
 Niedobrzy ludzie bardzo ciężko, błą-
 dząz

Ze się krew mnoży z miodu, kto-
 rzy sądzą.

Krwie nie jednemu ubywa przy dzba-
 nie,

Z dzbanu nie jeden izabłą w łeb
 dostanie.

Nie

Nie jeden rozum, woy wcale utracą,
 Gdy Cyruliki, y Izyuki wzbogacą.
 Moja więc rada, przestrzegam Wac-
 Pana,
 Strzeż się usilnie śiadać koło dzbana.

O' Antańku.

Panie N. N. N. coż pokazuiecie?
 Sciłkając Antań, pewnie się struć chce-
 cie;
 Kosztując często Węgierskiego wina,
 Powstaie w głowie insza iakaś mina.
 Szabla lub szpada to wasze zama-
 chy,
 Gdy głowa wolna, kryiecie się w
 dachy.
 Czyń, opak, wygrasz, przyrzekam moy
 Bracie,
 Zważay, niech sprawy nie będą po-
 kacie.
 Nie tak czynili wiekow naszych lu-
 dzie,
 Piwko piłali każdy w swoiey budzie.
 Działali opak ludzie wiekow dawnych.
 Liczyły wieki Bohaterow sławnych.

O Balu.

Panie N, N, N. ah! coż się to dzieje!
 Nie tak bywało, świadczą dawne dzie-
 ie.

Izba Pofelska, Senatorska izba,
 Trybunał główny, wŕszystka Dworow
 Ciżba.

Zeby cię znata, także postąp bracie,
 Jeżeli tyŕięcy zkilkanaście macie.

Podczas publiki zawłze na przemia-
 ny,

Na bal a futy zaprosź wŕszystkie ŕta-
 ny.

Uyźrzyŕz, gdy kaźdy pić u ciebie bę-
 dzie,

Ze Imie twoie poydzie głoŕno wŕzę-
 dzie.

Tak czyń codziennie, z Panami za-
 ŕiędziesz,

Byŕ był Cezarem, knechtem potym
 bedziesz.

Wŕzytko utracisz, a poznasz ŕaŕŕa-
 dow,

Gdy nie będziesz mogł ŕprawować
 obiadow.

P O T W A R C A.

---

*Kto kocha, słowy cudzą gryść starę
na poły,
Ten niech wie, że ten przysmak poydzie
w jego stoły.*

Darmo wściekła potwarzy, z twej
lamy ponurey
Grozisz mi, trzęąc na łbie brzyd-
kiemi iaszczury!
Y w nayburzliwszych przygod po-
grążone toni,
Serce me złoty ieszcze promyczek
uroni.

Znam to, żeś się na moją, iędzo z
piekła rodem
Zagładę niehamownym unio ła za-
wodem:

Wszy-

Wszystkieś, jak chytry łowiec, oto-
czyła gmachy,
Stawiać na koło czarnych zdrad czuy-
ne szylwachy.

Twój łuk krwią ubroczony. strze-
lając iad żywy,
Już z kudeł smoczyc wite potar-
gał cięciwy:

Wyprożniłaś ładowny kołczan: coż
ci potem,
Jeśli gnuśnym, gdzie mierzysz, nie
ugodzisz grotem?

Oto niewinność, spraw mych świadek
znakomity,
Bierze puklerz z wiernego dyamentu
bity,
Bierze miecz nie'pochybny, y swe
strzały pewne:
A słowy łaskawemi kol' tzy me rze-
wne.

Czego się lekce trąpisz, człowiecze
niebaczny?

Czy, że cię gmin potępia w zda-
niach swych opaczny?

Ze.

Ze twe dzieła nicuiąc własną mierzy
piędzia?

Jam iest twoim patronem, y świad-
kiem, y Sędzią.

Niechay swe gryzle Potwarz y szar-
pie pochodnie:

Wszak to iey żywioł, z cnoty nawet
czynić zbrodnie,

Y nawodzić pogrzebną barwą świe-
tne sprawy,

Ze sama iest okropney y smutney
postawy.

Nie są wolne od iey strzał' Monar-
chow Stolicie:

Biie bez braku w domy ludzkie, y
w Świątнице:

A ieżli pytasz, czemu? odpowiedzieć
Inadno,

Bądź złym, a strzałą o cię nie zawa-
dzi żadną.

Lecz prożno się wyśiła, prożno złość
nateża,

Nigdy skarbow mądrego nie dośię-
gnie męza;

Bo mu ja wnet na pomoc z Nieba
 lecę chyżo,
 Y razy niepożyta odbijam paizą.

Dziękic, trażniczko moja, czynię nie-
 śmiertelne!

Twym ja wiparty ratunkiem, na twe
 ikrzydła dzielne

Wst. piwizy, tak z podłego gminu o-
 czu sprylnę,

Ze mię nigdy lęziki nie ścigną za-
 wilne.

Tu mię ani Gniew dziki, ani Za-
 zrosć licha,

Ani zdoła utrapić siebie-lubna Py-
 cha:

Tu się śmieję na wszystkie nieprzy-
 jaciół rady,

Co mi w zawistnych sercach zgubne
 warzą iady.

Nlechay pod memi stopy Niebo o-
 gniem błyska,

Y belty z chmur siarczanych wykrze-
 sane ciska.

Nlech się wzystko zaburzy, a z so-
 bą na poły

Znie-

Zmieszane w sniąc irwozą ziemny
krąg żywioły.

Mnie na mey gorze z tobą, spokoy
nie y iasno:

Tu mi nigdy promyczki słoneczne
nie zgaśną:

Luby wietrzyk łaskawie od zacho-
du wzdycha,

Y szkodne pary sładkim powiewem
odpycha.

Tu iako bystry orzeł tocząc wzrok
ku ziemi

Patrzę, iako się stady wilą chrapli-
wemi

Zarłocznicy krucy, płasząc na powietrzu
skrzydły,

Jeśli kiedy przy drodze zoczą ścierw
obrzydły.

Milczy na to Krol ptakow, ni głosu
dobywa,

Nim się wrzaski m nasyci gawieź
świegotliwa,

Mysząc sobie: że poki świat będzie
wiekować,

Krukowi wrzeszczć, a orłom gardzić
y panować.

R O.

~ ~ ~ ~ ~

P R Z Y I A C I E L

Z P O T W A R Z O N Y.

Prze stań się troskać moy Janie kochany,
Co BOG niewrotnym stanowiąc roz-
kazem

Wiecznemi wkoło oprowadził ściany,
Tam człek nie siągnie, ni myślą, ni
okiem.

Darmo się trapi żeglarz w morskiej fali,
Kiedy éma ślepa nie da styrem władać;
Gdy się śmierć mokra gwałtem w o-
kr. t wali.

Jeżli opatrzył wżyltko, gdy miał
władać.

Zaden się płochych trafow nie uchroni.
Zywym, iesteśmy igrzylkiem fortuny.
Złote godziny iaśny Ranek gooi,
A Wieczor trzaska byłtremi pioruny.

Jedyna

Jedyna w razie takowym ochłoda,
 Ze wiatr nie zawłze zapalczywy wiele.
 On rzuca kotwę, n m ucichnie woda,
 A ty się dobrej nie puszczaj nadzieie.
 Szalona potwarz musi złamać izerie,
 Złość się własnemi brzydka izerie iady.
 Te już wyparty z chmury grot ubicie,
 A tamte wkrótce bies porwie sąsiady.

~~~~~

R O D Z I C E.

---

*Nie zbita gotab kaczek, orzeł much
 nie goni,
 Nie daleko spadaią iabłka od iabłoni.*

Darmo ćwiczenie dawamy,
 Darmo uczciwość wmawiamy,
 Jeżeli y na dobrych z nas przykła-
 dach ischerdzi,
 Y z gorzemi pochopney nie strzeżem
 się młodzi.

Jezli

Jeżeli karty, mmo prawa,
 Luba jest Oycu zabawa,
 Pewnie się w toż utratny syn rzemie-
 Źło wprawi:
 Co teraz worek, potym szkatułę po-
 staw.

Toż mówić o córce modney,
 Od łacy Matki nie odrudney.
 Będzie dla niey przedawał dobra Mąż
 fralowny,
 Na perfinny, klejnoty, na zbytek węż-
 drowny.

Jeżeli się Matuchna miła
 Nie podług stanu stroiła,
 Y złotem y perłami włosy prze-
 platając,
 Trefiąc, y pachnącemi prozki potrzą-
 sając.

Takci Rodziców przykłady
 Lata niedorożę rady
 Przymują iak wołk formę: a da-
 wnym zwyczajem.
 Idzie dobry za dobrym, hultay za
 hultaiem.

Brzydkie ze ścierwow ielita,
 Sęp żarłoczny dziobem chwyta:
 Włęc nie innym pokarmem niezbe-
 dne tak omstwo

Tuezy

Tuczy patrząc na Ojca drapieżne po-
tomstwo.

Na co stary iastrżab godzi,
Tym się łowem bawią n łodzi.

A bystry crik lecąc za byстрыm ro-
dzicem

Patrzy w górę na słońce nie strwożo-
nym licem.

M I Ł O S N I K

C Z Y L I O B R A Z M I Ł O S C I.

---

*Patrz na Obraz, zobaczysz wiek w nim
śrzedni, młody,
Zobaczysz, ah niestety! siwca łokcio-brrody.*

Być zawsze prawu cudzemu roddanem
N ebyć swych myśli, nigdy chęci panem.
To obiecywać, co wykonać trudno,
Zawsze się karmić nadzieją obłudną:
Strzedz

Strzedz pilnie, czego ultrzedz nie podobna,

Smiać się w gromadzie, a wzdychać z ołobna.

Nie mieć ulżenia w serdecznym ucisku,
Z lichwą pożyczać, a tracić bez zysku.

Uławicznie się przeproszać, y zwadzać,
Często przyśięgać, y przyśięgi zdradzać:

Na przyjacielićkie dawać się przestrogi;
Przypinać sobie, y drugiemu rogi.

Gniewy ponosić, y niewieście fochy,
Czynić sąsiadom z siebie widok płochy.

Domu, przyjaciół, dzieci zaniedbywać;
Czytać błazeństwa, lub frazki piływać:

Tłuc niepotrzebnie w dzień y w noc
cy bruki,

Morzyć snem, głodem, konie y
Pałuki.

Wieczną koleją wieść wojnę z pokojem,
Takim ktoś Miłość odmalował strojem:

KTO

K T O M A D R Y ?

Darmo dzień jasny skarząc w mgłach
zwiłamy :

Niech psy kość gryząc kąsała się w Stoł
My w strojne gęśle w ciszy tey zagramy,
Gdzie szmer łagodny zielony cień dwoi.
Może, nim wieczor ściągnie obłok
ciemny;

Dafnis wysłucha głos, pieśni przyjemny.
Kto mądry? ten co ma dość na swej
doli,

Ni waży własney swobody nad prawa:
Ni wielo-chętney puszcza cugle woli,
Staliby, tam gdzie jest prawda, obstawia:
Niedba, czy grzeie słońce czyli płecze,
Gotow za cnotą na ognie y mlecze:
Mądry, Pan świata, gwałtu się nie lęka,
Choć nań złość gminna gęste rzuci
siłta:

Pod żadnym smutku ciężarem nie stęka,
Czas pełny odmian, bierze na wędzidła:
Świat cały, to jest dom Bogow roboty,

F

Ma.

Mądry, w nim Oltarz poświęcony cnoty.
 Jak słońce żadnym wałem nie zam-
 knięte,

Jeżdżąc po Niebie okrąg ten oświeca,
 Prace żywienia kończy raz poczęte,
 Tam ciepło, wilgoć, tam rośt dulze
 wznieca;

Tak mądry: czy gość gdzie, czy za-
 miełzkały,

Jeden nie przykro świat urządza cały.
 Ren mu nie pławi ni Dniepr porożyły
 Granic, ni Wiśła, co Wandę połknęła:
 Za kark Kaukazu pociągnie skalisty,
 W Memphis ciek wy wnet poprawia
 dzieła;

Wschodem, Zachodem, Południem,
 Północą,

Obraca Mądry niepojętą mocą,
 Z gwiazd się nie bada roku urodzenia,
 Jakie tam wtedy, ciemne, światłe, były?
 Nie ptonie, że nie jest pierwizy z i-
 mienia,

Ze go nie złoto-ckane pasy wiły:
 A na pytanie dumne, co też umie!
 Mowi: żyć w cnocie, prawdzie, y ro-
 zumie.

Nie iedne tylo z roż wyżymki piie,
 Ni tym, co ziemia, woda, y las rodzi,
 Zafila

Zafila ludzkość, y w ballamach myle:
Ten duszy wielkiej żywioł, to iej
    słodzi,

Cnoty owoce, czyny wielkie, chwała,
Przyśmak mądrego y zabawa cała.

Jaki rok Niebo na ziemię wyrzuci,
Czasom zapobiedz, kość czy biała
    padnie,

Nie dba, ani się iak dzień spory
    smuci,

Ni duma, iutro iakie, czyli zgadnie!
Stały mir z Bogi związał: równo
    czeka,

Czy pożyw wieczny bliskô, czy zda-
    leka,

Gotow na iedno pomrużenie okiem,
Zabrać w sędziwych lat przeciągu
    sprawy,

Y z tych ładownym wybrać się tło-
    mokiem

Przed ład Mądrości y Cnocie łaskawy.
Bo temu tęskno, co rad skarby zbiera,
Mądry zapaśny w chwałę rad umiera:
Gdy Niebo wszystko w ręce mu oddało,
Nie życie sobie, lecz potrzebnym dzieli
Z uwagą, komu dać wiele, lub mało,
Tak, aby równo wszyscy pokarm mieli:

Ani

Ani ustawnie dalać na tym traci,
Ze mu zły człowiek niewdzięczno-
ścią płaci.

Swawolnych chęci pilnie zapęd zważa,
Czy z uczciwości brzegów nie wylane:
Rozumu ieżli wola nie obraża,
Ządz sprolnych pędzi wiatry rozhu-
kane:

By nie iak chyża łódź podniosłszy żagle
Za tym, czego się chce, ubiegać nagle.
Gniew nim nie rzuca, nie łuszy ko-
chanie,

Ni żal, też z oczu stonnych strugi,
pławi:

Ni strach pułnocny siodkle : mieśza
spanie,

Ni bołaźń myślom trudność : dzieła
stawi:

Nie dba, że Scylla warczy nań, że
szczeka:

Męstwo mądrego przymiot jest czło-
wieka.

Depce on skarby, bo zna ich niesta-
tek,

Sam szlachetniejszy nad, bezcenne
mienic.

Kamienny: niema, czy ich ma dosta-
tek.

Ten .

Ten o nim wyrok, sąd, y rozumie-
nie,

Ze mądry wolny, sam niewoła siebie
Dziedzic nasłoduik, Pan w ziemi y w
Niebie.

Tyle się troszcze, gdy mu gwałt co
bierze,

Ile po włosach, ktore brzytwa goli.
Już iaki, z szczęściem związuiąc przy-
mierze?

Taki, że nad piędź nie mierzy swey
doli:

Owszem, kiedy go przeciwność ugina,
On się iak palma w gorę mocniej
wspina.

Zgoła, na wszystkie różnych szczęś
pociski,

Czy te donośac, czyli te przeciwnie,
Czy czas pogodny, chmurny, mro-
żny, sliłki,

On zawsze w męstwo opatrzony dzi-
wnie,

Nie małac zmazy, skazy, grzechu,
win.

Czeka, iak krzykną z Nieba, idź
godziny.

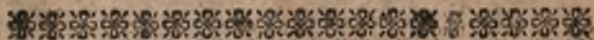
Ah coż, to? wieczor, btyłka się, wiatr
wieie,

Wrony nad głowę kracząc przela-
tują?

Wroźka ztąd zwykła, czy pewney
nadzieie,

Ze coś dobrego nam Nieba gotują?
Czarnku, gęśl choway, zimna rosa
pada,

Dość słuchał *Dafniś*, o nas myślić
siada.

DO MĄDROSCI.

Mądrości! o ty pierwsza w rzędzie
między Bogi,

Zstąp z gwiazdzistych pałacow na ziem-
skie odłogi,

Cświeć wdzięcznym promieniem błę-
dnego człowieka,

Kędy ma szukać szczęścia, y gdzie
to go czeka:

Bo jakkolwiek żądzom iwoim kres
 naznacza,
 Nigdy go nie doscignie, zawsze z dro-
 gi zbacza,
 A dążąc oślep próżnym pozorem zma-
 miony,
 Tam się mniema, gdzie nie jest, być
 ulzczęśliwiony.
 Zkąd ten Kupiec łakomy powraca
 przez morze,
 Y słone zapienioną sztabą nurty po-
 rze?
 Okrył żeglowne pola drogami to-
 wary,
 Co ie z Paktolem toczy Ganges zło-
 to-dary:
 Pewnie się z tego błędny szczęśliwym
 poczyta,
 Ze bliski lądu, ręką prawie portu
 chwytą?
 Oto grzmi groźne Niebo, szumne wra-
 odmęty,
 Ledwo sam z duszą umknął, stacił
 wszystkie sprzęty.
 A ty, co bywšzy przedtym ostatnim
 hołotą

W (re

W srebrno-głowy; się stroisz, tłoczysz
 w kufry złoto,
 Nie chlub się; z maracy doli, że cię
 z szarapatki
 Wywiokłszy, okrył Pluto licznemi do-
 statki.
 Wieszże, co są twe skarby, co tak o-
 me zylki,
 Oto trzy niedźnych kmotków y krwa-
 we ucitki:
 Za co ci w dzień y w nocy nie da-
 jąc ulżenia,
 Szarpie nieszczęsną dłużę brzydki sę-
 sumpienia.

Bierz sobie skarby białe Fortuno
 znikoma,
 Ktoemi się nie natka nigdy chęć
 takoma,
 Cierpiąc nędzę w dostatkach: iak ow,
 co przy bagnie
 Stygowym bezzącENTAL bez uстан-
 ku pragnie.
 Ty chętnie nie nie czynisz, twoie po-
 darunki
 Niosą z łobą strach błady, uwiędłe
 tralunki;

Ni ich człek pragnąc może, krom
 widoczney zguby,
 Co bystrych chęci nigdy brać nie u-
 mie w kluby.

Coż to ielzce za ludzie, na ktorych
 głos tęgi,

Y prawa, y skipienia ziemne drżą o-
 kregi?

Themis im w ręce dała gwicht nie-
 zmylacy izali,

Jowisz hartowny piorun, Mars bułat
 ze stali:

Znam, są to Monarchowie, im to
 świat przelstrony

Winne pali kadzidła, im bile pokło-
 ny,

One są żywym Bogow rytratem na
 ziemi:

Ale czyliż są równie Bogom szczęśli-
 wemi?

Scigay zboycow Oycowskich wałc-
 czny Oktawi,

Już się krwią Brutow pole Macedoń-
 skie pławi,

Już ci pierzechnął y Sextus, y w spro-
 sney pogoni

Strach

Straciwszy wodną bitwę dał gardło
Antoni:

Kończ, na czym począł Nero; a za-
cartłszy dawne

Mordy, dobrocią uczyni imię wie-
kom sławne:

Oto za dobrodzieystwa, łaski, y przy-
jaźni

Gotuieć w Kapitolu frogie Cynna
kaźni.

Coż to są złote berła, co świetne
korony,

Jeżeli nie próżne często podłych dusz
zaślony?

Niechno zrzucą na chwilę ow pozor-
zwoiniczy,

Których: pochlebstwo w poczet Boż-
kow ziemnych l czy;

Uyżrzym w ich sercach iakieś zamie-
szanie dziwne,

Gdzie się z cnotami wady zbilaią,
przeciwnie:

A wielki ow Macedon, co trząst ca-
łym światem,

W Perusie do rodzieniem, w Klicie
będzie katem.

Ktoż

Ktoż jest ten, iz zeszłym? oto ten
zapewne,

Co umie krocic chciwość, y zapaly
gniewne,

Ktoemu prżno Paktol z Tagiem są
czy złoto:

Ktory z poglą patrzy, lak na gnu-
sne błoto

Na owe świetne stopnie, na ktore
raz licha

Jednych Fortuna ładzi, drugich na
łeb spycha:

Ktory godzien, gdyby świat mógł
cnocie ołtarzel

Stawic winne ni wzięczny, z bogi
chodzie w parze.

Ktory, czyli mu berło los pomyslny
zdarzy,

Ani mu serca blaikiem, nie odmieni
twarzy:

Czy nań troski rozliczne zawiść mie-
ce zwawa,

Jeden w nim zawize umysł, y ledna
postawa:

Rownie wesol, czy mu Rzym bra-
my tryumfalne

Stawic

Stawł, czy wprzęga cielce w pługi
skibo-walne,

Y wzięcy się częstokroć z zabawek
rolniczych

Cieſzy, niż siedząc w poſzrod pękow
urzędniczych.

Ktory pilne na cnotę mając zawsze
względy,

Byſtre młodości buyney ukrocił za-
pędy:

Y jako mężny Akcyd, Gady krwie
nie ſyte,

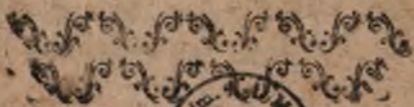
Stargał w ſamych pieluſzkach chęci
ia qwite:

A leził w nim do złego ſkłonnoſć
przyrodzona,

Szkodnicze zoltawiła po części naſio-
na;

Tak ie czuie, by z niemi zwodząc
boie dzielne,

Wdziewał na ſkron zwycięzca wień-
ce nieſmiertelne.

F

XVIII. 1. 492